

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA BISERICESCA, ȘCOLARA, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ

ABONAMENTUL:

Pe un an ..... 10 Lei.
Pe jumătate de an ..... 5 Lei.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ:
DUMINECA.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oras și comitat Nr. 266.

Investirea P. S. Sale Roman R. Ciorogariu, episcopul Orăzii-mari și PP. SS. LL. Dr. IOSIF BĂDESCU episcopul Caransebeșului și GURIE al Basarabiei.

Marți în 16/29 Martie s'a făcut cu ceremonialul cuvenit investirea nouilor episcopi aleși: *Gurie Grossu* al Chișinăului și Hotinului, *Roman R. Ciorogariu* al Orăzii-mari și Dr. *Iosif Bădescu* al Caransebeșului.

Intreagă oficialitatea civilă și militară în frunte cu I. P. S. Lor mitropolitul primat Dr. Miron Cristea, mitropolitul Moldovei Pimen, mitropolitul Ardealului Dr. Nicolae Bălan, ministerul cultelor d Oct. Goga, ministerul instrucției publice d PP. Negulescu, ministrul muncii d Gr. Trancu-Iași, ministrul de interne d C. Argetoianu, ministrul Basarabiei d Serghie Niță, apoi reprezentanții Academiei Române d N. Iorga și D. Onciul șeful marelui stat major, d gen. Cristescu, primul președinte al înaltei Curți de Casație, d Buzdugan, primul procuror d Magheru, rectorul Universității d prof. M. Viădescu, cu decanii facultăților, președintele Camerei d Duiliu Zamfirescu și vice-președintele Senatului d Ștefan Meitani, secretar general al cultelor d Arghirescu, președintele comisiei interimare d Dr. Gheorghian, prefectul poliției Capitalei d gen. Er. Nicolescu, directorul general al cultelor St. Brădișteanu, și cu delegații de parlamentari, a luat parte la ceremonia investirii.

La ora 11 jum. cortegiul protocolar, precedat de doi călăreți ofițeri din escorta regală și de prefectul de poliție d gen. Er. Nicolescu, și compus dintr'o trăsură à la Deaumont în care erau Mitropolitul primat Dr. Miron Cristea de-a dreapta și arhiepiscopul Gurie al Basarabiei, două cupeuri regale în care erau Mitropolitul Moldovei Pimen cu episcopul Dr. Iosif Bădescu al Caransebeșului, și mitropolitul Ardealului Dr. Nicolae Bălan cu episcopul Orăzii-mari Roman R. Ciorogariu, și încheiat de două plutoane de escortă regală, a plecat dela Mitropolie la Palatul regal, în sunetele tuturor clopotelor bisericilor din București și în aclamațiile populației, și la ora 12 cortegiul a ajuns la palat, unde noii episcopi cu întregul alaiu au intrat în sala de ceremonie a tronului, unde erau așteptați de întreagă oficialitate. La ora 12 și 5 Regele și Regina au intrat în sală Tronului având alături pe principesa Marioara și principele Nicolae.

Imediat după intrarea Suveranilor a fost introdus arhiepiscopul Gurie al Basarabiei în odăjdii cu tot alaiul preoțesc, căruia Regele îi înmânează cărja păstorească primită din mâinile Mitropolitului Moldovei, pronunțând formula ornamentală de investire și credincioasă păstorie, iar ministrul cultelor a citit decretul regal:

Arhiepiscopul Gurie a rostit apoi o frumoasă cuvântare în care a spus că privește înfăptuirea României întregite ca o minune Dumnezească pe care P. S. Sa o apreciază și mai mult, că unul care a trăit o viață sub jugul țarismului și care cu greu a trecut Prutul la 1904 ca să vadă azi hotarul vechei Moldove la așezarea lui din vremea lui Ștefan cel Mare.

P. S. Sa a mulțumit, apoi, pentru primirea cărjei de arhipăstor al urmașilor plășilor lui Ștefan cel Mare, cari au știut păstra credința strămoșească și graiul moldovenesc în țările împotriva asupritorilor cari au încercat zădarnic să-i desnaționalizeze.

P. S. Sa a încheiat cu făgăduința că va fi neadormit străjer și întăritor al credinței ortodoxe și al neamului românesc între Nistru și Prut și a urat glorioasă și îndelungă domnie Regelui Ferdinand.

Cu acelaș ceremonial a fost introdus apoi, episcopul Dr. Iosif Bădescu al Caransebeșului, căruia Regele i-a înmănat cărja primită din mâinile Mitropolitului Dr. Nicolae Bălan al Ardealului rostind aceeaș formulă sacramentală de investire și credincioasă păstorie, ministrul cultelor citind decretul regal.

Episcopul Dr. Iosif Bădescu a rostit apoi o înălțătoare cuvântare în care a preamărit măreția unirei neamului într'un singur stat după prigoniri vrăjmașe de veacuri, cari au costat atâtea jertfe românești. A evocat amintirea marilor luptători bisericești Andrei Șaguna și Moisi al Banatului cari au fost scutul credinței și neamului sub jugul unguresc și a binecuvântat clipa deosebirei venită prin jertfa Regelui Ferdinand, a oastei și nației române și a Aliaților. După ce a amintit și durerea credincioșilor români, cari plâng dincolo de vitrega linie demarcațională în Timiș și Torontal despărțitoare de Banatul resorbit, P. S. Sa a mulțumit Suve-

ranilor pentru dreptatea făcută P. S. Sale acum sub domnia românească de a-i confirma alegerea sa, refuzată de Unguri, și de a-i încredința toiagul arhieresc pentru cimentarea credinței strămoșești și prosperarea neamului nostru.

În sfârșit, este investit cu deosebite ceremoniale episcopul senator Roman R. Ciorogariu al reînființatei episcopii al Orăzii-mari.

P. S. Sa Roman R. Ciorogariu a spus apoi, cu lacrimi în ochi: În numele credincioșilor cari de 226 de ani așteaptă ziua de azi, depun la treptele Tronului Majestății Voastre, de biserici întemeietorile Rege, prinosul recunoștinței.

Votul sinodului eparhial, sancționat de M. V. mi-a încredințat mie păstoria suflătoare a acestei eparhii cu gloriosul trecut în apărarea ortodoxiei. Sunt conștiu de întreagă răspundere ce o iau asupra-mi, dar am credința că Acela care m'a povățuit în zilele grele de luptă pentru existența națională, Acela care m'a întors dela porțile morții, mă va ajuta să pun și eu o pietricică la temelie României-mari.

Regele, răspunzând nouilor episcopi, a spus că se simte foarte fericit că a înmănat vlădicilor cărja pastorală.

Adresându-se, întâiu arhiepiscopului Gurie, M. Sa, a spus că azi după o sută ani de sclăvie, P. S. Sa poate păstori în pace și libertate turma credincioasă a moldovenilor Basarabiei și și-a exprimat credința că P. S. Sa va fi un credincios stegar al Românilor între Prut și Nistru, după cum a dovedit-o și în trecut.

Adresându-se, apoi episcopului Dr. Iosif Bădescu al Caransebeșului, îi spune că e convins că va rămâne stălp neclintit al ortodoxismului și neamului românesc în Banat și că va urma activitatea de pildă a predecesorului său, actualul mitropolit primat.

Îndreptându-se către episcopul Orăzii-mari, Roman R. Ciorogariu, M. Sa a spus că mulțumește lui Dumnezeu că i-a scăpat zilele de odiosul atentat, lui, vajnicului apărător prin graiu și scris al credinței și neamului românesc dela graniță.

După sfârșirea ceremonialului și cuvântărilor, noii investiți s'au întors cu acelaș ceremonial și alaiu la Mitropolie, unde s'a oficiat o scurtă rugăciune de laudă ceriului de către vicarul Mitropoliei arhiereul Platon Giosu înconjurat de clerul mitropolitan, după care sărbătorii împreună cu oaspeții oficiali au fost invitați la o gustare în palatul mitropolitului primat, unde au cuvântat ministrul cultelor d Oct. Goga, care a evidențiat meritele nouilor episcopi și mitropolitul primat Dr. Miron Cristea pentru ministru cultelor și biserica ortodoxă.

Ceremonia s'a sfârșit la ora 3 după amiazi.

Dacia.

Sărbătorile religioase și naționale.

Respectarea sărbătorilor religioase și naționale și aniversărilor Familiei Regale se va face de toate serviciile publice din întreagă țară, după normele mai jos indicate:

I. Se va suspenda serviciul pentru următoarele sărbători religioase:

1/14 Ianuar: Sf. Vasile.

6/19 Ianuar: Botezul Domnului.

7/20 Ianuar: Sf. Ioan Botezătorul.

2/15 Februar: Întâmpinarea Domnului.

25 Martie (7 April): Buna Vestire.

Trei zile Martie sau April: Sf. Paști.

21 Mai (3 Iunie): Sf. Constantin și Elena.

... Pogorîrea Sf. Duh și ziua Sf.

Treimi (2 zile).

29 Iunie (12 Iulie): Sf. Ap. Petru și Pavel.

20 Iulie (2 August): Sf. Ilie.

6/19 August: Schimbare la față.

15/28 August: Adormirea Maicei

Domnului.

8/21 Sept. Nașterea Maicii Domnului.

14/27 Sept. Înălțarea Sf. Cruci.

26 Octomvrie (8 Noemvrie): Sf.

Dumitru.

8/21 Noemvrie: Sf. Arh. Mihail și Gavril.

21 Noemvrie (4 Decemvrie): Intrarea în biserică.

6/19 Decemvrie: Sf. Nicolae.

25 Decemvrie (7 Ianuar): Nașterea Domnului (trei zile).

II. Se va suspenda serviciul și se va oficia Te-Deum în toată țara la următoarele sărbători naționale:

10/23 Mai, Proclamarea Independenței (1877), în care zi se va comemora și aniversarea „Unirii tuturor românilor” (1859) și 1918) și Proclamarea Regatului (1881).

... Aniversarea zilei eroilor morți pentru Patrie (Înălțarea Domnului).

III. Se va oficia Te-Deum în toată țara, fără suspendarea serviciului, la următoarele aniversări ale Familiei Regale:

22 Iulie (4 August): Onomastica Majestății Sale Reginei.

11/24 August: Nașterea Majestății Sale Regelui.

3/16 Octomvrie: Nașterea A. S. R. Principelui Carol.

16/29 Octomvrie: Nașterea Majestății Sale Reginei.

Darwin și Hașdeu

— Zootehnia și antropotehnia. —

(Urmare și fine.)

Suflete sunt mai multe, prin urmare fiecare suflet e mărginit. Nu ne putem închipui să se formeze nici chiar din milioane de miliarde de suflete mărginite — nemărginitul D-zeu. Ce e azi nemărginit, nemărginit trebuie să fie din veci și rămâne în veci nemărginit și mărginit a fost din veci și va rămânea în vecii vecilor ce e astăzi mărginit. Volu lămurii afirmațiunea cu exemple. Matematica — precum se știe — însemnează infinitul cu ∞ și își permite să-l adauge, ori să scadă din el zicând $\infty + 1$, respective $\infty - 1$. E greșit să însemnăm infinitul, deoarece prin aceasta îi punem margini. Scăderea artificială ($\infty - 1$) ar mai avea loc, dar nu și înțeles, pentru că din infinit putem să scoatem oricât, fără ca acela să scadă. Adaugerea nici loc nu mai are, întrucât adausul nici spațiu, nici timp n'ar mai avea, ci ar fi ridicol, precum ridicole ar fi și aceste: „Toată Italia și Roma”, sau: „Dela naștere până la moarte și cât voiu trăi pe pământ”. Aceste exemple nu sunt tocmai corăspunzătoare, dar în lipsa celor bune pot să treacă. Șirul numeric nu se poate întinde până la infinit. Întinderea lui s'ar face prin adaugere, ori multiplicare, dar să aibă numărul chiar mai multe miliarde de cifre și acela să fie multiplicat cu numărul firelor de nisip din lume și tot infinit n'ar fi.

Așa ar fi și cu sufletul, ori chiar și cu totalitatea sufletelor.

Pretinsa desmărginire a lui Hașdeu nu există. N'o poate admite nicio știință. Sufletul omului se poate curăți (— nu în purgător —) de păcate și astfel se face demn de-a conviețui cu D-zeu, dar mai mult nu. Sufletul e dat de D-zeu. Care, precum spune s. Scriptură, a suflat suflare în fața omului.

Să asemănăm sufletul cu un strop de apă iar infinitul, adică pe D-zeu cu totalitatea oceanelor. Asemănarea — tocmai ca și exemplele de mai nainte —, întrucât și totalitatea oceanelor e țărnută și constă dintr'un număr oarecare de stropi de apă, iar D-zeu e nemărginit și nu poate să fie totalitatea sufletelor, nu e tocmai potrivită, dar asemănare bună în cazul de față nu se găsește, neexistând alt infinit afară de D-zeu, care ar putea să fie asemănat cu El. Dar trecem peste aceasta și ne permitem desvoltarea asemănării.

Un strop de apă din ocean evaporează. Se ridică și face parte din nori. Devine apoi strop de ploaie și pătrunde în pământ. De acolo, cu alți stropi dimpreună, isvorește. Ajunge în pârâu, în râu, fluviu și apoi în ocean. E în sânul oceanului, e cu el laolaltă, dar cine va zice, că acel strop e ocean acum?

Precum tot stropul de apă năzuiește spre ocean, așa și sufletul tinde la comunitatea de viață cu D-zeu infinitul și, precum nu se poate stropul extinde, ca însuș să fie ocean, așa nu se desmărginește sufletul, ca însuș să fie D-zeu. Și încă una, ca urmarea a defectului ce-l are compararea: pânăcând stropul nu numai conviețuiește cu oceanul, ci face și parte din acesta, sufletul numai conviețuiește cu D-zeu, dar nu e parte din El, adică D-zeu nu e totalitatea sufletelor. D-zeu a dat omului suflet; prin urmare: a crede, că D-zeu e compus din sufletele date de El, ori că e desmărginirea omului, sau chiar a sufletului omenesc, adică desmărginirea creațiilor Sale, ar fi egal cu credința, că există „filius ante patrem”, ori că aerul expirat de mine poate, să se facă om cu timpul; un om ca mine, un eu, persoana mea însaș.

Am amintit, că e seducătoare teoria lui Hașdeu în partea, unde se aduce spre demonstrarea și apărarea darwinismului tocmai un fragment din s. Scriptură, în care se zice *): „Non prius quod spirituale, sed quod animale, deinde quod spirituale”, adică „Nu întâiu cel duhovnicesc, ci cel sufletesc, apoi cel duhovnicesc”. Și se întreabă la aceasta Hașdeu: „Mai darwinism se poate să fie”? (Mai nainte de toate trebuie să știm, că *animalis* cu *spiritualis*, adică *duhovnicesc* cu *sufletesc* sunt cuvinte sinonime.)

În capitolul citat al s. ap. Pavel, precum se știe, se vorbește despre învierea din morți. Explicarea apostolului e profundă, dar nu se poate răstălmăci. Nu ne spune, decât că sufletul va intra iarăș în trupul pământesc, din care a ieșit, substanța simplă a sufletului nemuritor împreună cu trupul preamărit, dar identic după ființă cu trupul din viața de pe pământ și astfel va păși în ziua de apoi înaintea Judecătorului.

Toți exegeții recunoscuți ca atari ne explică la fel cuvintele apostolului Pavel. (Clemente Romanul, S. Irineu, Tertulian, S. Efreem Sirianul, S. Ciril Ierusalimeanul etc.) Totașa arată și celelalte locuri ale s. Scripturi **), unde se vorbește despre înviere. Hristos însuș, înțrebat fiind de saducei, că dintre șapte frați, bărbați ai unei femei, care îi va fi soț la înviere, le spune, că acolo și atunci nu vor mai fi soți și soții în înțeles conjugal, deoarece numai sufletele vor exista; vor fi spiritali ca îngerii. (Vezi Mt. 22, 24 urm.) Nici aci nu se zice, că vom fi *îngeri*, ci *ca îngerii*, neadmitând astfel credința în desmărginirea hașdeiană.

Precum am arătat, zootehnia lui Darwin și antropotehnia lui Hașdeu sunt defectuoase. Lui Darwin nici măcar prin minte nu-i trecea, că făurește o teorie a zootehniei și că Hașdeu, bazându-se pe aceasta, va crea teoria sa pan-teistă, adăugând zootehniei antropotehnia.

Și e lucru foarte interesant. Materialiștii se bazează foarte mult pe teoria evoluțiunii a lui Darwin spre a demonstra, că toate sunt din materie, dintr'un atom, ori dintr'o celulă, că nu există suflet și D-zeu și tot pe teoria darwiniană își ridică Hașdeu pe a sa, în care se spune, că orice, chiar și cel mai mărunț fir de prav, chiar și atomul e candidat de D-zeu. Nu știu, ce-ar zice Darwin la aceste două extremități absurde, la o astfel de desvoltare a teoriei sale și e greu de stabilit, că el în ce bază și-a edificat învățătura sa — pe cât de fantastică, pe atât de — monstruoasă. Nu putem zice, că pe ipoteze, căci el nu se prea folosește de „dacă”, ci afirmă categoric. Afirmațiunile sale categorice însă nu le putem privi de concluzii ale unor premise categorice, exacte. Ca să ajungă cineva, să afirme la fel cu el, să dobândească astfel de rezultate și, ca acele să fie lipsite de orice defect, ar trebui să trăiască dealungul secolilor, în cari — după teoria lui — un atom, ori celulă, ar deveni om după chipul și asemănarea lui — Darwin.

Teoria darwiniană e rezultatul unei fantazii puternice (atâta trebuie să știm și să recunoaștem), e o iluzie, cu ajutorul căreia popoarele vechi își închipuiau pegazul, sborul lui Daidalos și Ikaros etc. Prin aceasta eu nu zic, că Darwin n'ar fi făcut cercetări științifice, ci trag numai la îndoială, că ar fi ajuns — în bază cercetărilor științifice! — la deducerea fantastică. Și-a spart el capul de bună seama, până i-s'a născut teoria, dar frământările lui au fost mai mult în sfera miturilor, decât în lumea științei naturale.

*) Pavel I. Cor. 15, 46.

**) Mt. 22, 29 urm. 25, 46. Lc. 20, 35-36, 24, 15-53. Io. 5, 25 urm. 10, 28. 11, 25. Fapt. Apost. 4, 14, 15, 17, 18. etc.

Am putea face o asemănare.

Știm, că $2 \times 2 = 4$. Sunt mulți însă, cari pot să arate altora, că de $2 \times 2 = 5$. Se înțelege, demonstrarea aceasta se face printr'o săritură, printr'o falsificare a matematicii și săritura aceea n'o poate observa, decât numai unii, cari sunt cu atențiune la cursul demonstrării și cari se pricep la astfel de jocuri în algebră. Așa și Darwin. El știe, să arate lumii, că omul și toate vietățile au un singur strămoș comun: atomul, ori celula, ori așa ceva. Aceasta o face prin săritura, despre care Hașdeu s'a pronunțat, precum am amintit, în modul următor: „Cusurul cel mare al darwinismului . . . e lipsa treptelor intermediare între specii”. Prin urmare, teoria darwiniană e un fel de demonstrare, că $2 \times 2 = 5$.

Cât despre teoria lui Hașdeu, țin să spun, — fără a mai întinde vorba — că e un darwinism îndoit, adică $(2 \times 2) + (2 \times 2) = 10$, pentru că baza e darwinismul ($2 \times 2 = 5$), iar teoria proprie a lui Hașdeu încă are o săritură nepermisă ($2 \times 2 = 5$) dela mărginit la desmărginit, la infinit.

Dacă Hașdeu a pus în fruntea teoriei sale cuvintele: „*Sic cogito*”, eu încheiu lucrarea-mi cu altele și zic: „*Sic credo*”. F. Codreanu.

Vieța internă și organizația institutului teologic din Arad

de Dr. T. Botiș.

(Urmare.)

La sfârșitul anului școlar 1874—5 deveni vacantă și catedra profesorului primar Andrei Papp. Sinodul eparhial în ședința sa din 23 Aprilie (5 Mai) 1875 îl alege de vicar episcopesc și președinte al Consistorului din Oradea-mare¹⁾ și astfel ocupându-și noua demnitate își luă rămas bun dela institutul, pe care-l servi timp de 14 ani. Tot în acest timp se întâmplară schimbări și în conducerea diecezii. La 3/15 Febr. 1875 încrederea reprezentanților clerului și poporului eparhial, întruniți în sinod electoral, chema în fruntea diecezii, pe vicarul Orăzii-mari Ioan Meșianu. Obținând alegerea confirmarea preafinală²⁾ și alesul hirotonit la 30 Martie 1875 întru arhieru, în Dumineca Tomii a anului 1875 fu instalat de episcop al Aradului.³⁾

Prin venirea arhierului Ioan Meșianu în fruntea afacerilor diecezane se inaugură un curent de muncă și de regenerare.

Se începu înfăptuirea cu zel a programului de organizare și consolidare și a „institutului clerical.”

Catedrele vacante se îndeplinesc prin puteri didactice tinere și se făcură îngrijirile de lipsă și pentru crearea unei succrescențe de profesori cu pregătiri corespunzătoare.

La catedra, ce rămasă vacantă prin depărțarea profesorului Iosif Goldiș, fu ales, la 15/27 Mai 1876, absolventul de teologie și științele juridice Aron Hamsea⁴⁾

Ceealaltă catedră a profesorului primar și arhimandritului Andrei Papp se îndeplini prin instituirea de profesor interimar a absolventului de teologie Vasilie Mangra, care, prestând cu succes anii de probă, în 11/23 Iulie 1878 fu ales și întărit în mod definitiv.⁵⁾

Tot cu începerea a anului școlar 1875—76 se organiza și o a treia catedră, care în acest an școlar fu provăzută prin secretarul consistorial Ignatie Papp, P. S. Sa actualul Episcop diecezan.

Materiile de învățământ, ce se predau pe atunci în institut se împărțeau între aceste puteri didactice în următorul mod.

Aron Hamsea predă: În cursul I Științele pedagogice, în cursul II Teologia dogmatică, în cursul III Teologia morală și Dreptul Canonic. Vasilie Mangra: În cursul I Limba și literatura română și Exercițiile gramaticale, în cursul II Retorica și Istoria bisericească. Ignatie Papp: În cursul I Ermineutica și în cursul III Teologia pastorală. Învățământul Tipicului și al Cântării bisericești îl providea cantorul institutului, învățătorul Petru Popovici.⁶⁾

Clădirea edificiului de lângă biserica catedrală și mutarea ambelor școli într'acest local făcu posibilă imbinarea lor într'un „institut pedagogic-teologic diecezan,” cea ce cu începerea anului școlar 1876—7 se și întâmplă și conducerea lui fu încredințată catihetului dela preparandie Ioan Russu.⁷⁾

Stând de acum înainte ambele aceste așezăminte culturale ale diecezii sub o direcțiune și având un corp didactic comun, se putu realiza o creștere uniformă și însuflețită de acelaș ideal a fiitorilor preoți și învățători.

Elevii teologi și preparanzi venind în contact social unii cu alții aveau ocaziune a-se cunoaște și a-se obișnui încă din școală la o conlucrare armonică în vieță.

Împărțirea studiilor să făcu pentru anul școlar 1876—7 amăsurat situațiuni și arangia-mentului nou în următorul chip:

Directorul Russu luă asupra studiile catedrei a III-a: Ermineutica în cursul I și Teologia pastorală în cursul al III-lea.

Profesorul Aron Hamsea propunea: Pedagogia cursul I, Teologia dogmatică, cursul II, Teologia morală, Dreptul canonic și Constituția în cursul al III-lea.

Vasilie Mangra: În cursul I: Limba și literatura română și Cronologia, în cursul II Istoria și Retorica bisericească și în cursul al III-lea Retorica bisericească.

Ioan Ghibu, profesor în secția pedagogică: Științele pedagogice în cursul al II-lea.

Cantorul Petru Popovici: Cântarea bisericească și Tipicul.⁸⁾

Fiind deci lipsa unui local pentru institut înlăturată și învățământul prin aceasta arangiat a catedrelor provăzut într'un mod mulțămitor, fu dată posibilitate de a-se proceda la dezvoltarea lui, în mod succesiv și amăsurat exigențelor timpului, la organizarea și consolidarea vieții lui interne.⁹⁾

Consistorul eparhial și pregăti un proiect de regulament „privitor la organizarea internă a institutului pedagogic-teologic” și-l prezentă sinodului din anul 1877. Dar fiindcă „acest proiect de regulament tinde a introduce mai multe inovațiuni și reforme în institutul nostru, cari reclamă un studiu mai aprofundat, Sinodul releagă acest elaborat la Consistor și anume: partea relativă la teologie la senatul strâns bisericesc, iar partea relativă la preparandie la senatul de școale.”¹⁰⁾

Mersul normal al învățământului și ajungerea unui rezultat mai favorabil în pregătirea și educațiunea candidaților de preoți și învățători reclama un nou sistem și în privința studiilor: întocmirea unui plan de învățământ.

Sinodul eparhial din anul 1879 și însărcina Consistorul din Arad a elabora și prezenta „un proiect de regulament” pentru satisfacerea acestei trebuinți.¹¹⁾

(Va urmă)

¹⁾ Concluzul sinodului eparhial Nr. 92—1875. — ²⁾ Diploma împărâtească din 23 Martie 1875 Nr. 4071. — ³⁾ Protocolul sinodului eparhial al Aradului din anul 1875, pag. 3. — ⁴⁾ Concluzul sinodului eparhial Nr. 165—1876. — ⁵⁾ Concluzul sinodului eparhial Nr. 163—1879. — ⁶⁾ Actele institutului Nr. 37 1876 — ⁷⁾ Act. Consist din 23 Septembrie 1876, Nr. 2258/521 șc. — ⁸⁾ Actele institutului Nr. 130—1877. — ⁹⁾ Cuvântul episcopului Ioan Meșianu la deschiderea sinodului eparhial din anul 1876. Concluzul sinodului eparhial Nr. 261—1876. — ¹⁰⁾ Concluzul sinodului eparhial Nr. 182—1877. — ¹¹⁾ Concluzul sinodului eparhial Nr. 147—1879.

INFORMAȚIUNI.

Alteța Sa Regală Prințul NICOLAE în Arad. Alteța Sa regală principele Nicolae a sosit Joi, în 7 Aprilie n., la orele 9 seara în Arad. La intrare pe teritoriul județului a fost întâmpinat de prefectul județului, dl Radu Pancu, iar la bariera orașului de P. S. Sa părintele nostru episcop Ioan, comandantul garnizoanei, dl general Bădescu, în fruntea corpului ofițeresc, primarul orașului Dr. I. Robu, subprefectul Dr. Beleş, prefectul poliției O. Gritta și șeful siguranței, dl Rău, compania de onoare cu drapel și muzică. Întreg orașul a fost pavoazat. Alteța Sa a fost găzduit în aula episcopescă, ca oaspe al P. S. Sale părintelui episcop Ioan I. Papp. În seara sosirii P. S. Sa a dat în onoare înaltului oaspe un dineu, la care au luat parte șefii autorităților bisericești, civile și militare. Vineri Alteța Sa a vizitat institutele culturale și stabilimentele din localitate, a luat masa la popota ofițerilor în cetate, la care au fost invitați P. S. Sa și șefii autorităților civile și militare. Seara a participat la reprezentația teatrului orășenesc. Sâmbătă la orele 9 Alteța Sa și-a continuat excursiunea, plecând cu automobilul spre Alba-Iulia.

Episcopi noi. Marele colegiu electoral, compus din parlamentarii ortodocși și din membrii sf. Sinod și al Consistorului superior bisericesc, întrunit Miercuri în 17/30 Martie, sub prezidenția I. P. S. Sale mitropolitului primat Dr. Miron Cristea, a ales de episcop al Râmnicului Noului Severin pe P. S. Sa arhierul Dr. Vartolomeu Stanescu, iar al eparhiei Argeș pe I. P. C. Sa arhimandritul Visarion Puiu.

Conferința d-lui general Găvănescul. Sâmbătă, în 2 Aprilie n. a avut loc în teatrul orășenesc din localitate o conferință a d-lui general Găvănescul, pentru sporirea fondului menit pentru ridicarea unei statue marelui erou Mihaiu Viteazul în Alba-Iulia ori Turda. Conferința interesantă a avut două părți: 1. Nouă luni din domnia lui Mihaiu Viteazul și 2. Episoade interesante din călătoria A. S. R. principelui moștenitor Carol în India și Iaponia. A asistat public distins în frunte cu P. S. Sa părintele nostru episcop Ioan.

Deputați sinodali din cler. În cercul Arad: Dr. Gheorghe Ciuhandu asesor-referent consistorial, Pecica: Traian Vățian protopop, Curtici: Mihaiu Păcățian asesor-referent consistorial, Chișineu: Dr. Dimitrie Barbu protopop, Radna: Procopiu Givulescu protopop, B.-Ineu: Ioan Georgia protopop, Cermeiu: Ioan Popovici paroh în Berechiu, Buteni: Florian Roxin protopop, B.-Șebiş: Iuliu Bodea paroh Buteni, Hălmagiu: Cornel Lazar protopop, Gurahonț: Gheorghe Costina paroh în Iosăș, Lipova: Fabrițiu Manuilă protopop, Birchiș: Dr. T. Botiș director seminarial, Belinț: Gherasim Sârbu protopop, Timișoara: Ioan Oprea protopop, Vinga: Dr. Patriciu Țiucra protopop, B.-Comleş: Dr. Ștefan Cioreanu protopop.

Ministerul instrucțiunii a convocat consiliul inspectorilor secundari, pentru a lua hotărâri definitive cu privire la transferările, cari urmează să se facă în învățământul secundar cu începerea noului an școlar.

Episcopia Clujului. Senatul a votat proiectul de lege, prezentat de ministrul cultelor, despre înființarea episcopiei ortodox-române din Cluj. Noua eparhie va purta titlul de dieceza Vadului și a Feleacului.

In Anglia starea civilă pe anul trecut se prezintă cu cel mai mare număr de nașteri dela 1909 până azi, cu cel mare contingent de căsătorii și cu mortalitatea cea mai scăzută dela 1862 încoace.

Accidentul de automobil al M. S. Regina. Marț în 29 Martie pe când M. S. Regina Maria venia în automobil pe B-dul Acedemiei spre a asista la învestirea nouilor episcopi la întretăierea cu strada Brezovia un automobilul a fost isbit puternic de un taximentru de piață cu No. 1302. Ciocnirea a fost așa de puternică în cât o roată dela automobilul Suveranei s'a avariat. In automobilul Regal se aflau pe lângă M. S. Regina, A. S. R., Principesa Maria și Principele Nicolae. Suverana a continuat drumul până la palat în automobilul regal avariat iar șoferul taximetruului a fost condus la poliție unde i s'au dresat acte de dare în judecată pentru că a umblat cu o viteză exagerată în centrul orașului.

Un dar al Brașovului. Orașul Brașov a dăruit M. S. Regina Maria castelul Bran împreună cu parcul. Actul de donație se află în pregătire cu concursul profesorului Morves și altor doi maestri. Actul va fi legat în piele de antilopă cu colțurile montate în argint. Partea din lăuntru este lucrată în mătăsă roșie. Pe pagina primă se află coroana României înconjurată de roze. De asupra textului de pe pagina doua e o schiță în acvarelă a castelului cu marginile în motive românești. Capul este compus din țesătorii românești combinate cu motive săsești. Caligrafia actului este gotică modernă. Pagina ultimă conține pajura orașului Brașov înconjurată de o cunună cu benzile roșu — galben — albastru și roșu — albastru.

Rectificarea legii pensiilor. In Senat s'a depus proiectul de lege al guvernului, după care mai multe articole din Legea de la 2 Septembrie 1920 a pensiunelor celor care au luat parte în războiul pentru întregirea neamului, sunt modificate în ce privește cuantumul prevăzut pentru diferitele categorii de pensionari. Astfel pensionarii vechi nu vor primi de cât un spor de 20 la sută pe lângă pensia lor, ori cât ar fi stat în mobilizare. La art. 9 se suprimă cuvintele „adică 400 lei lunar plus sporul de 1—5 dela finele al. 2” și altele. Aceasta intersează probabil economiile ce voește să facă ministerul de finanțe.

Comisiunea aleasă de constituanta bisericească pentru întocmirea unui ante-proiect de lege pentru organizarea bisericii autocefale ortodoxe române, și-a terminat lucrările. Ante-proiectul va fi supus Sinodului, care după ce va face modificările necesare și cerute de organele autorizate ale bisericii din ținuturile alipite, va fi supus apoi aprobării corporiilor legiuitoare.

Duplicat.

Petru Trailescu, născut la 13 Ianuarie 1888, în comuna Sân-Măhalui-român, județul Timiș, pierzându-și diploma de învățator, eliberată în 19 Iunie (2 Iulie) 1910, Nr. 98 M. — 1909—10, i-s'a extradat cu datul de 1 Aprilie 1921, Nr. 330 P. — 1920 I, duplicat, prin ce originalul se declară de anulat.

Direcțiunea inst. teol. și a școlii normale ort. rom. diecezane din Arad.

PARTEA OFICIALA.

Concurs.

Pentru îndeplinirea definitivă a postului de învățator-cantor dela școala primară conf. gr. or. rom. din **S.-Nicolaul-mic**, (lângă Arad) protopopiatul Vinga, se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima apariție în „Biserica și Școala.”

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Locuință corespunzătoare în edificiul școlar, grădină pentru legume și una extravilană.
2. Salar dela comuna bisericească 500 lei. Întregirea de salar se va cere dela stat
3. Pentru conferință 40 lei, iar pentru scripturistica 20 lei.
4. Onorar pentru cantorat: 2 jugere de pământ, iar dela mormântări: mort mic 5 lei, mort mare 10 resp. 15 lei.

De curățirea și încălzitul salei de învățământ se va îngriji parohia.

Alesul se va îngriji de curățirea locuinței pe dinlăuntru, iar pe din afară comuna bisericească.

Alesul va prevedea cantoratul în sf. biserică, va conduce elevii la serviciul divin și va cânta răspunsurile în Dumineci și sărbători cu elevii.

Recursele ajustate cu documentele necesare, adresate comitetului parohial gr. or. rom. din S.-Nicolaul-mic, se vor înainta oficiului protopopesc gr. or. rom. din Vinga (județul Timiș) având recurenții a-se prezenta în vreo Duminecă, ori sărbătoare în sf. biserică din S.-Nicolaul-mic spre a cânta și a-se face cunoscuți poporului.

S.-Nicolaul-mic din ședința comitetului parohial, ținută la 30 Ianuarie (12 Februarie) 1921.

Sava Tr. Seculin, preș. com. parohial.

În conțelegere cu: *Dr. P. Țucra* m. p., protopop.

—□— 2—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc devenit vacant dela școala II. elem. conf. ort. română din **Fenlac**, protopopiatul Vinga, se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima apariție în organul oficios „Biserica și Școala.”

Salariul împreunat cu acest post este:

1. Cvarțir în natură cu 2 odăi, bucătărie, cămară, pivniță și grădină dela locuință.
2. Dela comuna bisericească salar 550 lei, întregirea salarului din vistieria statului.
3. Spese scripturistice 25 lei.
4. Pentru conferință 35 lei.

Curățirea salei de învățământ și prevederea salei cu lemne de foc cade în sarcina comunei, bisericească.

Recurenții pot fi învățatori și învățătoare, cari posedă cvalificațiunea recerută.

Alesul sau aleasa va fi obligat a prevedea învățământul la școala II. și a conduce strana stângă.

Recurenții sunt poftiți, ca cererile înzestrate cu documentele de lipsă și adresate comitetului parohial din Fenlac, să și le înainteze P. O. Oficiu protopresbiteral în Vinga și sunt poftiți a se prezenta în timpul concursului în vreo Duminecă ori sărbătoare în sf. biserică din Fenlac spre a-și arăta dexteritatea în cântare și a face cunoștință cu poporul.

Fenlac, dat în ședința comitetului parohial din 17/30 Decembrie 1920

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Dr. P. Țucra* m. p., protopop.

—□— 2 3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresci-cantorale, la școala primară gr. or. rom. din comuna **Murani**, protopresbiteratul Vinga, se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima apariție în „Biserica și Școala.”

Emolumentele sunt:

1. Un salar fundamental dela comună bisericească 600 lei în bani solviți în rate lunare anticipative, din assa cultuala. Întregirea de salar va cere-o dela stat; pentru care suma, comuna bisericească nu gata traza

2. Cvarțir în natură, care constă din 2 odăi, tindă, cămară, grajd, cotețe și o grădină pentru legume.

3. Pentru conferință 30 lei, iar pentru scripturistica 30 lei.

4. Stolele dela înmormântare unde va fi poftit 2 lei, iar dela participarea la parastas 1 leu.

5. Pentru cantorat ca onorar livada școlii, care constă din circa 4 jugere, parte arător, parte fânate.

De curățirea și încălzitul salei se va îngriji parohia.

Alesul va îngriji de curățirea locuinței pe dinlăuntru, iar pe din afară parohia.

Alesul va prevedea cantoratul în sf. biserică, va conduce elevii la sf. biserică și va cânta răspunsurile în Dumineci și sărbători cu elevii.

Darea după beneficiu, va solvi-o alesul.

Recursele ajustate cu documentele necesare, — adresate comitetului parohial din Murani, — se vor trimite Prea On. Oficiu protopresbiteral în Vinga, având recurenții, a se prezenta în vreo Duminecă, ori sărbătoare în sf. biserică din Murani, spre a cânta și a se face cunoscuți alegătorilor.

Murani, la 21 Ianuarie (3 Februarie) 1921.

Liviu P. Mihalovicia preș. com. parohial.

Gheorghe Muntean, notar com. parohial.

În conformitate cu: *Dr. P. Țucra*, protopop.

—□— 2—3

Pentru îndeplinirea postului de învățator la școala ort. română din **Săcădat**, protopresbiteratul Peșteșului, dieceza Orășii-Mari, prin aceasta se publică concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala.”

- Beneficii:
1. Cvarțir liber, constător din două chilii, cămară și apartinătoarele, cu $\frac{1}{2}$ jugere grădină.
  2. Pământ, parte arător, parte fânate, 3 jugere catastrale.
  3. 300 Lei dela comuna bisericească.
  4. Ajutor din vistieria statului, ca întregirea a salarului învățătoresc.
  5. La mormântări, dela om mare 5 Lei, dela mic 2 Lei.
  6. Pentru cantorat remunerație specială, dacă va înființa și conduce cor vocal.

Alesul va fi obligat a conduce băieții la biserică, în toate Duminecile și sărbătorile.

Doritorii de-a ocupa acest post sunt avizați, că cererile lor de concurs, adresate comitetului parohial din Săcădat, să le înainteze Prea On. Oficiu protopopesc în Tileagd, având dânsii a se prezenta poporului în vreo Duminecă ori sărbătoare, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Alexandru Munteanu*, protopresbiter, inspector școlar.

—□— 3—3

Aviz.

Prin aceasta aducem la cunoștința on. public. că

Croitoria Diecezană

(Strada Eminescu Nr. 35) și-a reînceput activitatea.

Primește

pentru renovare, transformare, întoarcere: haine civile și îmbrăcăminte profești. Confeționează: haine civile, ornate bisericești, prapori, steaguri, epitafe, perdele, măsaie etc. etc. :: :: prompt și pe lângă prețuri convenabile.

Cu stimă:

Librăria Diecezană, Arad.

Cenzurat: *Alexandru T. Stamat* ad.

redactor responsabil: *Dr. Teodor Botiș*, profesor.